

SVENSK FÖRFATTNINGSSAMLING

1959 · Nr 611

Utkom från trycket den 14 jan. 1960

Nr 611

L a g

om ändring i byggnadslagen den 30 juni 1947 (nr 385);

given Stockholms slott den 30 december 1959.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna *dels* att 91, 92, 98—104, 120 och 125 §§ byggnadslagen den 30 juni 1947 skola upphöra att gälla, *dels ock* att 14, 15, 26, 31, 34, 36, 38, 63, 76—81, 83, 96, 97, 106—111, 113, 119, 121, 123, 124, 128, 129, 131—134, 149—151, 157, 167 och 168 §§ nämnda lag² skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

14 §.

Hava stadsfullmäktige beslutat göra framställning om fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, må nybyggnad, innan framställningen prövats, ej företagas inom område som avses med denna; dock må länsstyrelsen och, enligt av Konungen meddelade föreskrifter, annan myndighet som Konungen bestämmer medgiva undantag, såvitt generalplanens genomförande icke försvåras.

15 §.

Är fråga väckt om framställning angående fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, äger länsstyrelsen på framställning av staden förordna, att nybyggnad inom området icke må företagas. Sådant förordnande gäller intill dess stadsfullmäktige beslutat i frågan, dock ej längre än ett år. Där så erfordras äger länsstyrelsen på framställning av staden förlänga förbudets giltighetstid med högst två år i sänder.

Från förbud som i första stycket sägs må undantag medgivas av länsstyrelsen och, enligt av Konungen meddelade föreskrifter, av annan myndighet som Konungen bestämmer.

26 §.

Stadsplan antages av stadsfullmäktige; dock äga fullmäktige i den omfattning som prövas lämplig uppdraga åt byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga sådan plan.

Planen skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen äger, om särskild anledning därtill föreligger, underställa planen Konungens prövning. Är planen av större omfattning eller eljest av större all-

¹ Prop. 1959: 168; L³U 26; Rskr 358.

² Senaste lydelse av 81 §, se 1958: 430; av 111 §, se 1948: 383.

* 411—597024. Svensk författningssamling 1959, Nr 611

män betydelse eller har i ärendet uppkommit fråga vars avgörande enligt denna lag ankommer på Konungen, skall underställning alltid ske.

Vad nu sagts gäller ock ändring av stadsplan.

31 §.

Tomtindelning må på begäran av markägare eller på byggnadsnämndens föranstaltande ändras, om fastställd ändring av stadsplan förutsätter ändring jämväl av tomtindelningen, så ock där bebyggelsen å två eller flera tomter är i behov av förnyelse, som icke lämpligen kan ske annorledes än i ett sammanhang, och den bestående tomtindelningen utgör hinder för att marken inom kvarteret eller del därav utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt. I fråga om obebyggd mark må ändring av tomtindelning äga rum när sådan påkallas av markägare eller av byggnadsnämnden, såvida ändringen kan antagas vara en förutsättning för att marken eller angränsande mark i kvarteret inom skälig tid blir bebyggd på ett ändamålsenligt sätt.

Ändring av — — — avsevärd olägenhet.

Ej må — — — — — av tomterna.

34 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid mot stadsplan; dock må Konungen medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill och en ändamålsenlig användning av marken icke därigenom försvåras.

Enligt av Konungen meddelade föreskrifter må jämväl länsstyrelsen eller annan myndighet som Konungen bestämmer medgiva undantag från förbud som i första stycket sägs, när särskilda skäl äro därtill och nybyggnaden ej avsevärt försvårar markens användning för det i planen avsedda ändamålet.

36 §.

Befinnes stadsplan icke kunna fastställas eller ock böra i viss del undantagas från fastställelse, äger Konungen eller, där fastställelseprövningen ankommer på länsstyrelsen, denna för viss tid meddela det förbud mot nybyggnad som föranledes av omständigheterna.

Föreligger fråga — — — erforderligt nybyggnadsförbud.

38 §.

Nybyggnad må — — — rättsligen bestående.

Ej heller — — — — — blivit ställd.

När särskilda skäl äro därtill, må Konungen och, enligt av Konungen meddelade föreskrifter, myndighet som Konungen bestämmer medgiva undantag från förbudet i första stycket.

63 §.

Skyldighet att — — — gatas vidgning.

Ersättningsskyldigheten skall fullgöras vid anfordran. Vill tomtägare erlægga ersättning för gatemark genom avbetalningar, vare han dock berättigad därtill, om nöjaktig säkerhet ställes. Avbetalning skall ske med minst en tiondel årligen. Å oguldet belopp skall enligt stadens bestämmande gäldas skälig ränta från den dag då krav på ersättning framställts. Prövas nu stadgade villkor alltför betungande för tomtägaren, äger länsstyrelsen medgiva den lättnad som påkallas av omständigheterna.

76 §.

Om särskilda skäl äro därtill äger länsstyrelsen förordna, att vad i denna lag med avseende å landet är stadgat om byggnadsplan skall tills vidare äga tillämpning inom visst område som hör till stad.

77 §.

Utomplansbestämmelser utfärdas av Konungen för riket i dess helhet eller viss del därav men äga tillämpning blott där särskilt förordnande härom meddelats.

Förordnande att bestämmelserna skola tillämpas å visst område meddelas av stadsfullmäktige, dock att förordnandet för att bli gällande skall fastställas av länsstyrelsen. Fullmäktige äga i den omfattning, som prövas lämplig, uppdraga åt byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe meddela dylikt förordnande. Där så uppenbarligen är påkallat, äger ock länsstyrelsen efter fullmäktiges hörande meddela förordnande som nu sagts.

Av Konungen beslutad ändring i gällande utomplansbestämmelser skall, om Konungen så föreskrivit, träda i tillämpning utan särskilt förordnande.

78 §.

Utomplansbestämmelser må ej tillämpas i strid mot fastställd generalplan.

79 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid mot utomplansbestämmelser; dock må länsstyrelsen eller, enligt av Konungen meddelade föreskrifter, annan myndighet som Konungen bestämmer medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill.

80 §.

Har beslut fattats eller fråga väckts att utomplansbestämmelser skola tillämpas för visst område, skall angående förbud mot nybyggnad inom området vad i 14 och 15 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning.

81 §.

I närheten av befästning eller statlig flygplats eller av annan än staten tillhörig flygplats för allmänt bruk må ej nybyggnad företagas, virkes- eller annat varuupplag, materialgård eller ljusanordning inrättas eller schaktning, fyllning eller därmed jämförlig åtgärd äga rum, såframt därigenom befästningens eller flygplatsens användning för avsett ändamål försvåras eller eljest avsevärt men åsamkas försvaret eller luftfarten; dock må länsstyrelsen medgiva undantag när synnerliga skäl äro därtill.

Ej heller — — — från anläggningen.

83 §.

Innebär stadgandet i 81 § eller förordnande enligt 82 § hinder för att nybyggnad eller annan åtgärd vidtages i den omfattning eller på det sätt som eljest varit tillåtet och kan markens ägare till följd härav nyttja marken allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess tidigare värde, vare han berättigad till ersättning för den skada han härigenom lider; kan marken på nämnda orsak överhuvud ej användas för enskilt bebyggande och kan ägaren till följd härav nyttja marken allenast på sätt nyss sagts, vare anläggningens ägare skyldig att lösa marken, där ej sådan skyldighet jämlikt 21 eller 48 § åligger staden.

Enahanda rätt — — — marken inträdde.

Vad i — — — — — marken inträdde.

96 §.

Till ledning — — — — — så erfordras.

97 §.

Vad i 9 § andra, tredje och fjärde styckena samt 10—23 §§ stadgas om generalplan i stad skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådan plan

på landet; och skall därvid vad som är stadgat om stad och stadsfullmäktige gälla kommunen och kommunalfullmäktige.

106 §.

I fall — — — och kommunalfullmäktige.
Finnes vad — — — — — prövas nödig.

107 §.

Har tätbebyggelse uppkommit eller kan sådan bebyggelse väntas inom nära förestående tid uppkomma å viss ort, och föranleda ej omständigheterna till att stadsplan upprättas, skall genom kommunens försorg byggnadsplan upprättas, i den mån sådan plan finnes erforderlig för reglering av bebyggelsen.

Byggnadsplan skall — — — höjdlägen angivas.
Erfordras särskilda — — — i planen.

108 §.

Byggnadsplan antages av kommunalfullmäktige men skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Fullmäktige äga i den omfattning som prövas lämplig uppdraga åt byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga byggnadsplan.

Underlåter kommun att vidtaga erforderliga åtgärder för upprättande av byggnadsplan, där sådan erfordras, må länsstyrelsen efter kommunalfullmäktiges hörande låta upprätta samt, sedan tillfälle givits fullmäktige och dem frågan eljest rör att yttra sig, fastställa byggnadsplan för det område varom fråga är.

Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning med avseende å ändring av byggnadsplan.

109 §.

Har fråga väckts om upprättande av byggnadsplan för visst område eller om ändring av sådan plan, äger länsstyrelsen för viss tid, högst ett år, förordna, att nybyggnad inom området icke må företagas. Länsstyrelsen må förlänga förbudets giltighetstid med högst två år i sänder.

Från förbud som i första stycket sägs må undantag medgivnas av länsstyrelsen och, enligt av Konungen meddelade föreskrifter, av annan myndighet som Konungen bestämmer.

Finner länsstyrelsen byggnadsplan icke kunna fastställas eller ock böra i viss del undantagas från fastställelse, äger länsstyrelsen för viss tid meddela det förbud mot nybyggnad som föranledes av omständigheterna.

110 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid mot byggnadsplan; dock må länsstyrelsen medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill och nybyggnaden ej avsevärt försvårar markens användning för avsett ändamål.

Därest så finnes påkallat, äger länsstyrelsen förordna, att nybyggnad inom område som ingår i byggnadsplan ej må företagas utan tillstånd av länsstyrelsen, innan vägar, vattenförsörjning och avlopp för området anordnats i erforderlig mån.

Konungen äger förordna att undantag från förbud, som avses i första och andra styckena, må i enlighet med Konungens närmare föreskrifter meddelas jämväl av annan myndighet än länsstyrelse.

Beträffande område som ingår i byggnadsplan eller med avseende å vilket förbud mot nybyggnad meddelats enligt 109 § äger länsstyrelsen, i den utsträckning som föranledes av omständigheterna, stadga förbud mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd.

111 §.

Kostnaden för upprättande av byggnadsplan skall förskjutas av kommunen. Ägare av mark som ingår i planen vare, därest planen för honom medför avsevärd nytta, skyldig att återgälda kommunen så stor del av kostnaden som svarar mot hans del av planområdets areal. Föranleda särskilda omständigheter att vad som sålunda belöper å markägare icke står i skäligt förhållande till den nytta han har av planen, skall beloppet i erforderlig mån sänkas eller höjas.

Vad i — — — av byggnadsplan.

Det ankommer — — — andra styckena.

113 §.

Lägges byggnadsplan — — — avsett ändamål.

Väckes hos kommunens fullmäktige fråga att göra framställning om förordnande som i första stycket sägs, skall byggnadsnämnden göra anmälan därom hos inskrivningsdomaren, som har att så snart ske kan å inskrivningsdag göra anteckning i fastighets- eller inteckningsboken om vad sålunda förekommit; och vare överlåtelse av mark som äger rum efter det sådan anmälan inkommit ej hinder för förordnande om markens upplåtande. Uppkommer fråga om förordnande enligt första stycket hos länsstyrelsen, har denna att fullgöra den nu stadgade anmälningsskyldigheten.

Äro synnerliga — — — för ägaren.

119 §.

Beträffande utomplansbestämmelser på landet skall vad i 77—80 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning; och skall vad där sägs om stadsfullmäktige gälla kommunalfullmäktige.

121 §.

Inom område med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser skall vad i 81—85 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Beträffande annat — — — inom området.

123 §.

Till förekommande av tätbebyggelse inom område som ej ingår i stadsplan eller byggnadsplan äger Konungen meddela de föreskrifter som för ändamålet finnas erforderliga.

124 §.

Föreskrift som i 123 § sägs må ej avse bebyggelse för jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov.

128 §.

Har Konungen — — — bilda regionplaneförbund.

Beträffande sådant — — — äga tillämpning.

129 §.

En ledamot av förbundsfullmäktige, tillika ordförande, skall jämte ersättare för honom förordnas av Konungen. Övriga ledamöter i förbundsfullmäktige skola utses av förbundets medlemmar till det antal för varje medlem som bestämmes i förbundsordningen.

Kan enighet — — — besluta därom.

131 §.

Regionplan fastställs av Konungen, sedan förslag därtill upprättats av förbundsstyrelsen och antagits av förbundsfullmäktige. Har avvikande mening uttalats inom styrelsen eller fullmäktige eller har förbundsmedlem

framställt erinran mot förslaget, äger Konungen göra den avvikelse från detta som med hänsyn till sålunda yppad mening må anses befogad.

Vad nu — — — av regionplan.

132 §.

Kostnaderna för upprättande eller ändring av regionplan samt för regionplaneförbunds verksamhet i övrigt skola, intill dess planen fastställts, förskjutas av förbundsmedlemmarna eller av statsmedel enligt vad Konungen på förslag av förbundsfullmäktige bestämmer.

Kostnaderna skola — — — efter skatteunderlag.

Grunderna för fördelningen skola på förslag av förbundsfullmäktige bestämmas av Konungen, sedan planen eller ändring därav fastställts.

133 §.

Underlåta förbundsfullmäktige att vidtaga erforderliga åtgärder för upprättande av regionplan, må Konungen förelägga fullmäktige viss tid, inom vilken sådan plan skall vara underställd Konungens prövning. Ställa fullmäktige sig ej föreläggandet till efterrättelse, äger Konungen på förbundets bekostnad låta upprätta samt, efter hörande av fullmäktige och dem frågan eljest rör, fastställa regionplan.

Vad nu — — — allmänt intresse.

134 §.

Regionplan skall tjäna till ledning vid upprättande av generalplan, stadsplan och byggnadsplan eller ändring därav så ock eljest vid reglering av bebyggelsen eller användningen i övrigt av mark inom planområdet.

149 §.

Över stadsfullmäktiges, kommunalfullmäktiges, municipalfullmäktiges eller byggnadsnämnds beslut rörande stadsplan, byggnadsplan, utomplansbestämmelser eller tomtindelning som enligt denna lag för att bli gällande skall fastställas av Konungen eller länsstyrelsen, så ock över förbundsfullmäktiges förslag till regionplan må särskild klagan ej föras, vederbörande obetaget att framställa erinringar mot beslutet i ärendet angående fastställelse därå. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning å beslut av stadsfullmäktige, kommunalfullmäktige eller municipalfullmäktige som innefattar framställning om fastställelse av generalplan eller om annan åtgärd av Konungen eller länsstyrelse enligt denna lag.

Om talan — — — av Konungen.

150 §.

Länsstyrelses beslut rörande fastställelse av generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller tomtindelning så ock länsstyrelses beslut avseende tillämpning av utomplansbestämmelser å visst område skall meddelas efter anslag. Den som är missnöjd med beslutet har att, vid talans förlust, inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades anföra besvär hos Konungen.

Talan mot — — — ämbetsverks beslut.

Har länsstyrelse — — — utan bifall.

151 §.

Länsstyrelses beslut i fråga rörande utomplansbestämmelsers tillämpning å visst område, länsstyrelses förordnande enligt 82 § eller 121 § andra stycket, så ock länsstyrelses beslut om förbud mot nybyggnad utan särskilt tillstånd eller mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd skall lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

157 §.

Förordnas att område, för vilket generalplan, stadsplan eller byggnadsplan fastställts eller för vilket utomplansbestämmelser äro gällande, skall tillhöra stad eller köping eller meddelas beträffande sådant område förordnande att vad i denna lag är stadgat för stad skall äga motsvarande tillämpning för området, lände planen eller bestämmelserna fortfarande till efterrättelse.

Vad nu — — — fjärde avdelningen.

167 §.

Har före denna lags ikraftträdande, i avbidan på upprättande av byggnadsplan, förbud meddelats mot nybyggnad utan länsstyrelsens tillstånd, vare beslutet ej gällande längre än fem år från lagens ikraftträdande, med mindre tiden förlänges enligt vad i 109 § stadgas.

168 §.

Under hinder — — — lags ikraftträdande.

Med avseende å sådan plan skall vad i 110 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1960, dock att fråga om fastställelse av generalplan eller byggnadsplan eller ändring av förut fastställd sådan plan skall handläggas och bedömas enligt äldre bestämmelser, om förslag i frågan före lagens ikraftträdande utställts till granskning enligt bestämmelserna i byggnadsstadgan den 30 juni 1947 (nr 390) eller, där fråga är om byggnadsplan, om samtliga sakägare före lagens ikraftträdande medgivit att utställningsförfarande ej tillämpas.

Utomplansbestämmelser, som fastställts med stöd av stadsplanelagen den 29 maj 1931 eller byggnadslagen i dess hittills gällande lydelse, så ock av Konungen med stöd av lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning eller lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad fastställda särskilda föreskrifter för byggnadsverksamhetens ordnande skola, i den mån de ej tidigare upphävs, upphöra att gälla den 1 januari 1964.

Där regionplaneförbund bildats före den 1 januari 1958, skola av medlemmarna utsedda ledamöter och ersättare i förbundsfullmäktige (förbundsdirektionen) och förbundsstyrelsen (regionplanenämnden) frånträda sina befattningar med utgången av år 1960; och skall med avseende å val av fullmäktige och styrelse för tid därefter så förfaras, som i fråga om nybildat kommunalförbund är stadgat.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräftat låtit.

Stockholms slott den 30 december 1959.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Kommunikationsdepartementet)

GÖSTA SKOGLUND